

LBRIS

We know
books

RUDYARD KIPLING

Cartea junglei

Traducere și adaptare Liana Ciuche
Prefață Lucian Pricop

EDITURA CARTEX 2000

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

KIPLING, RUDYARD

Cartea junglei / Rudyard Kipling; trad. și adapt. de Liana Ciuche;
pref. de Lucian Pricop – Ed. a 4-a – București: Cartex 2000, 2023

ISBN 978-606-091-131-9

I. Ciuche, Liana (trad.) (adapt.)

II. Pricop, Lucian (pref.)

821.111

Pentru comenzi și informații, vă rugăm să ne contactați la:

- Tel/fax: 021/323.41.30; 021/323.00.76
- Tel: 0745.069.898; 0729.951.763
- www.edituracartex.ro
- e-mail: comenzi@edituracartex.ro
- e-mail: comanda.cartex@gmail.com
- O.P. 4, C.P. 184, București

CUPRINS

<i>Cartea junglei, între scutism și animație Disney</i> (prefață de Lucian Pricop)	7
Frații lui Mowgli	11
Cântecul de vânătoare al haitei seonee.....	39
Vânătoarea lui Kaa.....	40
Cântecul de drum al neamului Bandar-log	76
Tigrul! Tigrul!	78
Cântecul lui Mowgli	102
Foca albă	106
Lukannon	134
„Rikki-Tikki-Tavi“	136
Cântecul de slavă al lui Darzee	160
Toomai al Elefanților	162
Shiva și Lăcusta	191
Slujitorii Maiestății Sale	194
Cântecul de paradă al animalelor de trupă	219

Cartea junglei, între scutism și animație Disney

Cartea junglei este o culegere de nuvele pe care Rudyard Kipling o scrie în timpul unei șederi de patru ani în Statele Unite, în Vermont. În prealabil, Kipling petrecuse mai bine de șase ani în India, de unde își trage inspirația pentru cele mai multe dintre nuvelele sale.

Publicată în 1894, în două volume, *Cartea junglei* și *A doua carte a junglei*, a devenit cea mai citită carte a lui Kipling și, probabil, una dintre cele mai cunoscute opere literare pentru copii. A fost laureat al Premiului Nobel pentru Literatură în anul 1907, iar motivația juriului vorbește despre „puterea de observație, originalitatea imaginației, virilitatea ideilor și remarcabilul talent narativ care caracterizează creația acestui autor de reputație mondială“.

Fiecare dintre nuvelele din *Cartea junglei* spune o poveste care se desfășoară în junglă, spațiu populat de animale sălbatice și de oameni. Succesiunea nuvelor nu respectă un criteriu cronologic, dar vizează o construcție a destinului lui Mowgli puiul de om, educația sa, viața socială din interiorul lumii animalelor, legile junglei în fața cărora se supun toate vietățile, oameni și animale. Nu toate poveștile se petrec în jungla indiană, existând interstii în Alaska, unde „trăim“ istoria focilor guvernată de legile plajei.

La sfârșitul fiecărei nuvele, un scurt cântec în versuri, legat de aceasta, oferă o sinteză lirică, cu funcție ludică și, implicit, mnemotehnică.

Mowgli, copilul salvat și crescut de o familie de lupi, este prototipul eroului încarnând valorile morale, neperversitate de contactul cu lumea coruptă a umanului.

Cele câteva zeci de adaptări cinematografice de varii calități, coroborate cu desenul animat realizat de studiourile Disney în 1967 sau cu foarte recenta (2016) ecranizare liberă (în regia lui Jon Favreau, după un scenariu de Justin Marks și produs de Walt Disney Pictures) au construit un nou complex bibliografic, în care nu mai joacă doar personajele cu carnație literară ci și algoritmi grafici ai animației.

Posteritatea lui Kipling și, prin sinecdoacă, a lui Mowgli au influențat direct ceea ce, în istoria culturii, se numește scutism. De fapt, istoriile povestite sunt fabule care se folosesc de regnul animalier într-o manieră antropomorfă pentru a extrage o morală. *Cartea junglei* constituie astfel un cadru imaginar, un ghid și o referință, pentru luvetism, o ramură a scutismului (fondat în 1907, în Anglia, de Lord Robert Baden-Powell) destinată copiilor de 8-12 ani. Copiii, numiți luvetari, sunt încadrați de animatori care împrumută deseori numele unuia dintre personajele din carte: Akela, șeful clanului care locuiește pe costișele munților Seeonee; Bagheera, pantera neagră care îl învață pe Mowgli arta vânătorii; Baloo, ursul care îl învață Legea junglei; vulturul (care este un uliu în original); Kaa, pitonul, Raksha, Mama Lup.

Lucian Pricop

Cartea junglei

FRAȚII LUI MOWGLI

*Iată, dezlegare primit-a vulturul Chil de la
Mang liliacul,
Pe largile-i aripi, din nou peste lume
să poarte zăbranicul nopții.
Închise în grajduri și țarcuri dorm cirezile
ferite de rău,
Căci slobode suntem, stăpâni peste toate
de-acum până-n zori.
Acesta e ceasul de glorie al celor puternici
și mândri,
Popoare cu gheare-ascuțite, cu dinți
și colți feroși.
Ascultați, ascultați dar chemarea
și fie s-aveți noroc la vânat,
Voi, jivine-ale junglei, ce-a junglei lege
neostoit o păziți.*

Se mai simțea încă arșița zilei pe costișele munților
Seeonee când, pe la ceasurile șapte din seară, Tatăl Lup se
trezi din somn, se scărpină, căscă și-și întinse pe rând labele
să și le dezmoștească și să se scuture de toropeală. Mama
Lupoaică amușina cu botul mare și cenușiu puii care abia se

țineau pe picioare și schelălăiau întruna, în timp ce luna lumina gura hrubei în care-și aveau culcușul.

– Auuuuu! făcu lupul. Iaca, iar e vremea să plec la vânătoare!

Dar tocmai când să-și ia avânt și s-o pornească în josul colinei, o umbră mărunță cu o coadă stufoasă trecu pragul peșterii și zise scâncit:

– Noroc la vânătoare, mai-mare peste lupi! Și fie ca și odraslele tale alese să aibă parte de noroc și de colți puternici și albi și să nu-i uite nicicând pe cei înfometaji!

Era șacalul Tabaqui, poreclit și Linge-blide, față de care lupii din India n-au nici urmă de respect, fiindcă toată vremea aleargă încoace și-ncolo și se ține numai de rele și îndrugă vrute și nevrute și mănâncă toate scârboșeniile și resturile de prin gunoaiile din ogrăzile oamenilor. Nu-i vorbă însă că îi știu și de frică, fiindcă Tabaqui îi întrece pe toți din junglă când se înfurie; și când îl apucă năbădăile nu se mai teme de nimic și gonește prin pădure luând în colți tot ce-i iese în cale. Până și tigrul se ferește din calea lui și se pitulează când pe Tabaqui îl apucă furiile, căci nu e nimic mai urâcios pe lume decât o jivină cuprinsă de pandalii. Noi îi zicem turbare, dar acolo în junglă i se zice *dewanee*, adică nebuneală, și toate făpturile pădurii fug din calea jivinelor lovite de streche.

– Intră înăuntru, dacă tot ai venit, îi zise Tatăl Lup cu răceală. Dar să știi că nu e nimic de mâncare pe-aici.

– N-o fi pentru lupi, răspunse Tabaqui, dar pentru un bicisnic ca mine până și un os gol-goluț e un ospăț. Căci, la urma urmei, cine suntem noi, cei din neamul Gidur-log al șacalilor, ca să facem mofturi și nazuri?

Și zicând astfel se repezi în fundul peșterii și cum găsi pe acolo un os de cerb cu niscaiva resturi de carne pe el, se așeză și începu să-l trosnească de zor în colți.

– Mulțumesc frumos pentru masa bogată, zise Tabaqui, lingându-se pe bot după ce isprăvi de mâncat. Da' frumoși mai sunt preamăriții tăi copii! Și ce ochi mari au! Da, sunt încă pui, dar e adevărat ce se spune că feții de neam mare se vădesc vajnici încă de mici.

Acum vă dați seama că Tabaqui știa la fel de bine cum știe toată lumea că nu e deloc potrivit să lauzi niște copii de față cu ei, dar ticălosului îi plăcea din cale afară de mult când vedea că vorbele lui îi fac pe Tatăl Lup și pe Mama Lupoaică să nu se simtă tocmai în apele lor.

Tabaqui stătu așa o bucată de vreme, bucurându-se în tăcere de răutatea pe care tocmai o făcuse, după care continuă, știind limpede că avea să-l înfurie pe lup cu ceea ce urma să spună.

– Shere Khan, șeful cel mare, și-a mutat teritoriul de vânătoare. Luna viitoare o să vâneze prin locurile astea, așa mi-a zis.

Shere Khan era tigrul care trăia lângă fluviul Waingunga, la treizeci de kilometri mai încolo de peștera lupilor.

– N-are nici un drept să facă așa ceva! se răsti Tatăl Lup înfuriat. Se știe că Legea Junglei nu-i dă dreptul să se mute în alt loc fără să dea de veste din timp. O să bage spaima în toate căpeteniile de turme de pe-aici pe o întindere de cincisprezece kilometri; și unde mai pui că acu' trebuie să vânez cât pentru doi!

– Nu degeaba i-a pus maică-sa numele Lungri, adică Șchiopul, zise Mama Lupoaică vorbind cu glas scăzut. Că așa s-a și născut, șontorog de-un picior. De-aia vânează numai vite de prin ogrăzile oamenilor. Și cum sătenii din Waingunga sunt poniți rău împotriva lui, se mută aici, pe teritoriul nostru, ca să-i înfurie și pe locuitorii din satul nostru. Or să bată toată jungla după el când o pleca de acolo, iar noi și copiii noștri va trebui să ne părăsim locuința când oamenii or să dea foc

la tufişuri ca să-l prindă. Da, într-adevăr, îi suntem tare îndatorați lui Shere Khan pentru necazul ăsta!

– Să-i spun chiar așa, că-i sunteți îndatorați? întrebă Tabaqui cu viclenie.

– Ieși afară din casa mea! se răsti la el Tatăl Lup. Cară-te de-aici și du-te să vânezi cu stăpănu-tău! Ai făcut destul rău pentru o singură noapte.

– Bine, iaca, mă duc, răspuse Tabaqui încetișor. De altfel, cred că-l și auziți pe Shere Khan în desigurile din vale, așa că mai bine nu-mi răceam gura degeaba.

Tatăl Lup își ciuli urechile și într-adevăr, de jos, din valea străbătută de un râu mititel, se auzea neconținut răgetul răgușit, furios și pus pe artag al tigrlui care nu se alesese încă cu nici o pradă și nici nu-i păsa că mugetele sale dădeau de veste în toată jungla că era înfometat.

– Ce mai dobitoc! zise Tatăl Lup. Să faci ditamai tărăboiul când pleci la vânatoare! Da' ce-și închipuie el, că cerbii de pe-aici sunt ca boulenii grași de prin gospodăriile din Waingunga?

– Șșșșt! zise Mama Lupoaică. În noaptea asta n-a plecat la vânatoare de cerbi și nici de vite. A ieșit la vânatoare de oameni.

Răgetul se preschimbăse într-un fel de mârâit neconținut, care părea să vină de peste tot de primprejur. Era mormăitul acela care îi năucește pe tăietorii de lemne și pe țigani ce dorm sub cerul liber și care uneori îi face s-o ia la sănătoasa și să nimerească drept în ghearele tigrlui.

– Oameni! se oțărî Tatăl Lup, rânjindu-și colții albi. Auzi la el! De parcă n-ar fi destule jivine mici și broaște pe-aici! Acu' se-apucă să ucidă oameni, și încă în ținutul nostru!

După legea care rostuește viața în junglă, jivinele nu sunt îngăduite să mănânce oameni decât numai dacă ucid ca să-și învețe odraslele cum să pună gheara pe pradă și atunci trebuie să vâneze în alte părți decât în ținutul în care

locuiește haita sau familia din care fac parte. Adevăratul motiv pentru această regulă este că dacă omoară oameni, mai devreme sau mai târziu jungla va fi năpădită de oameni albi călare pe elefanți și înarmați cu puști de vânatoare și însoțiți de sute de băștinași de culoare cu gonguri, pocnitori și torțe. În astfel de timpuri, toate vietățile din junglă au de suferit. Dar, între ele, jivinele zic că omul este creatura cea mai slabă și mai lipsită de apărare dintre toate viețuitoarele de pe pământ și că din această pricină nu e deloc o cinste pentru ele să-l vâneze. Și mai spun că se spurge dacă mănâncă oameni și că or să le cadă dinții și asta chiar e adevărat.

Mârâitul se auzea din ce în ce mai tare, până când în cele din urmă se preschimbă în răgetul acela cumplit care vestea că tigrlul pornise la atac.

Dar după o vreme îl auziră pe Shere Khan scoțând un muget care nu semăna deloc cu răgetul lui obișnuit.

– N-a izbutit să pună laba pe pradă, zise Mama Lupoaică. Da' ce se întâmplă?

Tatăl Lup se repezi afară din peșteră și îl auzi pe Shere Khan mârâind și mormăind furios, în timp ce se zvârcolea în toate părțile prin tufărișuri.

– Atât de dobitoc a fost că s-a năpustit drept în focul tăietorilor de lemne și și-a pârlit labele, mormăi Tatăl Lup. Tabaqui e acolo, cu el.

– Se-aude cineva urcând dealul, zise Mama Lupoaică, ciulindu-și urechile. Fii cu băgare de seamă!

Tufişurile foșniră și Tatăl Lup se lăsă în jos, gata să țâșnească la atac. Apoi, dacă ați fi fost acolo, ați fi avut în fața ochilor cea mai frumoasă priveliște din lume – un lup pornind la vânatoare, în mijlocul primăverii. Fiara săltă înainte chiar să fi văzut prada și apoi deodată se forță să se oprească, astfel că de fapt făcuse doar un salt de vreun metru și jumătate în aer și aterizase chiar lângă locul de unde își luase avânt.

– Ia te uită, un om! zise Tatăl Lup scurt. Un pui de om!

Chiar în fața lui, ținându-se cu mânuța de o creangă lăsată la pământ, văzu un copilaș cu pielea ciocolatie, care abia dacă putea umbla, cea mai plăpândă creatură cu gropițe în obraji care ajunsese vreodată noaptea la grotă unui lup. Copilașul se uită drept în ochii lupului și începu să râdă.

– Chiar e un pui de om? întrebă Mama Lupoaică. Ia adu-l înăuntru, să-l văd și eu, că n-am mai văzut asemenea făptură până acum.

Lupul, care e învățat să-și care puii apucându-i în dinți, poate la nevoie să țină și-un ou cu colții fără să-l spargă, așa că Tatăl Lup îl apucă pe micuț de spate cu dinții și-l puse binișor printre odraslele lui, fără să-i lase nici măcar o zgârietură pe piele.

– Ce mic e! Și ce golaș și... n-are nici fir de păr! zise Mama Lupoaică cu duioșie.

Copilașul se înghesuia printre lupișori, croindu-și drum spre blana călduroasă a lupoacei.

– Ia te uită, zise mama, sugă și el cu odraslele noastre! Deci așa arată un pui de om! Ei, ce zici de asta, crezi că mai e vreo lupoaică pe lumea asta care se poate mândri că are un pui de om printre odrasle?

– Am mai auzit despre astfel de întâmplări, răspunse Tatăl Lup, dar niciodată nu s-a petrecut așa ceva în haita noastră sau cel puțin de când sunt eu pe lume. Uită-te la el, n-are păr deloc și l-aș putea ucide cu o singură lovitură de labă. Da' vezi, se uită la mine și nu-i e frică deloc.

În peșteră se făcu deodată întuneric, căci lumina lunii nu mai putea pătrunde înăuntru din cauza lui Shere Khan, care astupase gura hrubei cu capul pătrășos și umerii voinici. Din spatele lui, Tabaqui schelălăia de zor:

– Aici a intrat, stăpâne, aici a intrat!

– Prezența ta aici ne face mare cinste, Shere Khan, zise Tatăl Lup politicoș, dar cu o scăpărare de furie în ochi. Cu ce te putem ajuta?

– Să-mi dai înapoi prada, răspunse Shere Khan. Știu că ai un pui de om în grotă. Părinții lui au luat-o la goană de frica mea, așa că am venit să-mi dai ce mi se cuvine.

Shere Khan, care sărise în focul făcut de tăietorii de lemne, era încă furios fiindcă își arsesse labele și îl dureau cumplit, dar Tatăl Lup știa că tigrul nu putea da buzna înăuntru, pentru că nu încăpea prin gura îngustă a grotii. Chiar și acolo unde se afla, abia dacă-și putea înghesui umerii și labele și stătea la fel de rău ca un om care încearcă să intre cu forța într-un butoi.

– Noi, lupii, suntem un neam liber, zise Tatăl Lup. Nu ascultăm decât de șeful haitei, în nici un caz de o jivină vărgată care ucide vitele sătenilor. Puiul de om e al nostru, putem chiar să-l ucidem, dacă asta ne e voia.

– Ce-mi tot dai înainte cu ce vrei și ce nu vrei tu? Am ucis eu un bou și crezi că o să stau aici cu nasul vârât în bârlogul tău de câine ca să-mi dai ce-i al meu?! Poate-ai uitat cu cine vorbești. Sunt eu, Shere Khan!

Tigrul scoase un răget și grotă se umplu de vuiet. Mama Lupoaică se desprinse din strânsoarea puilor și țâșni înainte, cu ochii care scânteiau în întuneric ca două luni pline și verzi și-și țintui privirea în ochii scăpărând de furie ai lui Shere Khan.

– Iar eu sunt Raksha, Drăcoaică, și de la mine o să primești răspuns! Puiul de om e al meu, Lungri, al meu și numai al meu. Și nimeni n-o să-l ucidă. O să crească cu haita și-o să alerge prin junglă cu ceilalți lupi și-o să meargă la vânatoare împreună cu ei. Și în cele din urmă, ascultă la mine ce-ți spun, jivină care vânezi pui abia născuți, mâncător de broaște și ucigaș de pești ce ești, în cele din urmă o să te vâneze pe tine! Și-acu' vezi-ți de drum, căci de nu, jur pe